

БЯЛА
КАТО СНЯГ

САЛА
СИМУКА

Превод Ирина Денева – Слав

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизвеждани под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие *Valkea kuin lumi*

Copyright © Salla Simukka, 2013

Original edition published by Tammi Publishers.

Bulgarian edition published by agreement with Tammi Publishers and Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finland.

Превод Ирина Денева – Слав

Редактор Ваня Петкова

Коректор Павлина Върбанова

Издава „Егмонт България“ ЕАД

1142 София, ул. „Фритьоф Нансен“ 9

www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Инвестпрес“ АД, София, 2017

Тираж: 1000 бр.

ISBN 978-954-27-1919-9

ЧЕТВЪРТЪК, 16 ЮНИ

1

Гласът на Шърли Менсън се лееше в ушите на Лумики и ѝ съобщаваше, че Шърли слуша само тъжни песни, намира покой единствено в най-тъмните нощи и обожава лошите новини. Слънцето блестеше на небе, напълно лишено от облаци. От двайсет и осем градусовата жегата по гърба на Лумики бяха плъзнали струйки пот. Краката и ръцете ѝ лепнеха. Ако си оближеше опакото на ръката, щеше да вкуси сол. Всяка ивица кожа по сандалите ѝ идваше в повече. Пръстите и ходилата ѝ жадуваха свобода.

Тя седна на една каменна стена и събу сандалите, после сви краката си и размърда пръстите си. Групичка японски туристи се втренчи в нея. Две девойки се разкискаха. Не бяха ли виждали боси крака? *Здравейте, аз идвам от земята на мумините. Мумините не носят обувки.*

Не валеше като в песента*. Не беше валяло от пет дни.

Лумики не можеше да пее с Шърли, защото щеше да излъже. Тя можеше да е щастлива и без дъжд. Като сега

---

* *Only Happy When It Rains* – песен на Garbage от албума *Garbage* (1995 г.). – Бел. прев.

например. Слънцето грееше и тя беше щастлива. Не искаше нещата да се усложняват. Не се чувстваше добре единствено когато всичко вървеше на зло. Шърли можеше да си задържи черногледството. Лумики спря музиката и позволи на бърборенето на туристите да изпълни ушите ѝ.

Италиански, испански, американски английски, немски, френски, японски, руски. В хаоса от езици бе трудно човек да различи отделни думи, да не говорим за цели изрази. Това всъщност беше добре дошло, защото така не ѝ се налагаше да се вслушва в скучното повтаряне на очевидни баналности. Лумики знаеше точно какво казват хората, дошли тук.

Каква гледка!

И наистина беше великолепна. Нямаше как да го отрече. Изгледът към Прага бе смайващ. Червени керемиди, дървета, църковни кули, мостове, река Вълтава, блестяща на слънцето. Градът спираше дъха на Лумики. Дори и след пет дни още не беше свикнала с гледката. Всеки ден отиваше до някое високо място, за да наблюдава града и да изпитва необяснима радост.

Може би я предизвикваше усещането за свобода и усамотение. Тя беше съвсем сама. Не бе длъжна да се отчита пред никого. Никой не ѝ се обаждаше и не искаше да знае какви са плановете ѝ. Нямаше никакви отговорности. Мислите за последната година в училище и работата през втората половина на лятото можеха да почакат, докато се прибере във Финландия. Сега съществуваха само тя, убийствената горещина и градът, който дълбоко вдишваше и издишваше история.

Беше 16 юни. На Лумики ѝ оставаше едва седмица ваканция в Прага, преди да се върне във Финландия за

традиционното отбелязване на Мидсомар със семейството и роднините ѝ, този път на архипелага Турку. Не беше измислила как да откаже, когато баща ѝ реши, че тя, разбира се, ще присъства. Нали нямаше други планове? Да наеме хижа някъде с приятели например? Или пък да замисля нещо специално с някой специален човек?

Не, нищо. Лумики би предпочела да прекара Мидсомар сама в апартамента си, заслушана в тишината. Не копнееше за весели песни над чаша шнапс, пресни картофи и херинга. Не желаше да играе ролята на усърдната ученичка, да се усмихва и да води учтиви разговори, като дава мъгляви отговори на въпроси за бъдещето и гаджетата, и да отблъсква чичовците, с които имаше кръвна връзка и които я прегръщаха малко прекалено настойчиво.

Но Лумики знаеше, че баща ѝ наистина иска тя да отиде. Майка ѝ също. Минали бяха само три месеца и половина, откакто я бяха изписали от болницата. Беше простреляна в бедрото, но за щастие, куршумът само бе одраскал кожата. По-лошо беше измръзването, което бе получила от лежането в снега. Това се случи, докато Лумики се мъчеше да разплете загадката, свързана с една торба за боклук, пълна с окървавени банкноти и захвърлена в двора на съученичката ѝ Елиза, която я натресе на мрежа за трафик на наркотици. Докато следеше бащата на Елиза, корумпиран полицаи от отдел „Наркотици“, тя се бе озовала на бляскаво парти в старателно охранявано имение. Там Лумики научи, че шефът на наркомрежата, известен като Бялата мечка, бе всъщност двама души: две сестри близначки. Наложил се да бяга, когато Борис Соколов, един от подчинените на Бялата мечка, я позна.

Благодарение на свидетелските показания на Луми-

ки, Соколов и бащата на Елиза се озоваха зад решетките, но никой не можеше да пипне Бялата мечка. След всичко, което се случи през март, Лумики бе решила, че отсега нататък наистина никога повече няма да си пъха носа в чуждите работи. Бяха я гонили, почти замръзна в един фризер, а накрая я простреляха. Това напълно ѝ стигаше, благодаря много. Стига толкова кръв. Стига толкова игра на детективи и бягство, за да спаси живота си, тичайки през снега с кубинки, които се пързалят.

Известно време родителите на Лумики бяха настоявали тя да остане вкъщи, в Риихимяки, на север от Хелзинки. Дори се бяха опитали да я накарат да се откаже от апартаментчето си в Тампере, но Лумики не желаше и да чуе за това. Прекара цялата пролет в разнасяне на вестници, за да си плаща наема, и убеди родителите си да ѝ позволят да го запази просто „за всеки случай“. През първите няколко седмици обаче нямаше смисъл да ги увещава да я оставят да преспи там. Лумики прие ситуацията и всеки ден пътуваше с влака до училище. Постепенно майка ѝ и баща ѝ видяха колко непрактично е това ежедневно пътуване, и лека-полека започнаха да връщат нещата ѝ в апартамента. Тя преспа там една нощ, после две, сетне три и накрая през май обяви, че ще наминава при тях в Риихимяки от време на време. Точка. Родителите ѝ нищо не отвърнаха. Как биха могли да я спрат? В края на краищата тя беше възрастен човек. Можеше да си плаща наема от спестявания, пък и от малката ученическа стипендия, ако се наложеше.

След края на учебната година на Лумики ѝ се прииска да си почине. Резервира си билет за Прага, потърси си евтина стая в един хостел, напълни раницата си само с най-необходимото и тръгна.

В момента, в който самолетът излетя, в стомаха ѝ се разля облекчение. Щеше да прекара известно време далече от Финландия. Далече от постоянните тревоги на родителите си. Далече от улиците, където все още понякога се стряскаше, ако зърнеш мъж, облечен изцяло в черно. Лумики бе прекарала целия си живот в битка със страха. Мразеше страха. Докато слизаше от самолета на летището в Прага, усети как тежките му вериги, стегнати около нея, започват да отпускат хватката си. Гърбът ѝ се изправи, а стъпките ѝ станаха по-уверени.

Ето защо бе щастлива Лумики. Затова обърна лице към слънцето, затвори очи и се усмихна на себе си. Вдиша ароматите на Централна Европа. Порови из раницата си и извади картичка с Карловия мост през нощта. Реши да напише няколко думи на Елиза, която сега се казваше Джена, тъй като двете с майка ѝ си бяха сменили имената. Това бе единственият начин да си осигурят безопасност след всичко случило се с бащата на Елиза. Лумики обаче все още мислеше за Елиза като за Елиза.

Майката и дъщерята в момента живееха в Оулу, намиращ се в северната част на Финландия, и Елиза учеше козметология. Тя пишеше на Лумики от време на време и я държеше в течение на живота си. В последното си писмо ѝ бе споделила как най-сетне е отишла да посети баща си в затвора и как преживяването не е било толкова тежко, колкото си е представяла. За нея беше важно да се види с баща си. В писмата си Елиза звучеше изненадващо спокойна и малко по-зряла от преди. Събитията от зимата я бяха принудили да порасне и да се научи да поема отговорност. Не можеше да си остане малкото момиченце на татко, което обича да купонясва, и колкото и да беше изненадващо, новата роля сякаш повече ѝ подходж-

даше. Лумики се радваше, че нещата при нея се развиват толкова добре, предвид обстоятелствата.

Всъщност именно Елиза бе направила тази ваканция възможна. Беше пратила на Лумики хиляда евро от торбата, хвърлена в двора, преди да предаде по-голямата част от останалите на полицията. Лумики каза на родителите си, че е платила за пътуването със спестяванията си, но подаръкът на Елиза означаваше, че не е нужно изобщо да ги пипа. Стана ѝ приятно, че кървавите пари ще бъдат изразходвани и няма вече да стоят в тайното чекмедже в скрина ѝ, където непрекъснато сякаш напомняха за себе си.

Изведнъж върху лицето ѝ падна сянка. Уханието на ароматни пръчици, примесено с намек за конопен сапун, надви обичайната миризма на града. Лумики отвори очи. До нея стоеше около двайсетгодишно момиче с бял ленен панталон и широка риза с дълги ръкави от същата материя. Кестенявата му коса бе сплетена на две плитки, завити около главата му като корона. В сивите му очи се мяркаше несигурност. Момичето опипа износената кожена каишка на чантата си с цвят на коняк, праметната през рамото му.

У Лумики се надигна леко раздразнение. Беше виждала момичето вече няколко пъти. То я наблюдаваше, очевидно с мисълта, че няма да го забележи. Засичаха се по различни туристически забележителности, пресичаха улици из града по едно и също време. Момичето изглеждаше две-три години по-голямо от нея и също беше самò. Вероятно някакво хипи, което си търсеше компания за престоя, някого, с когото да седят из парковете и да пият евтино червено вино, обсъждайки дълбоката взаимосвързаност на всички части на Вселената.

Не че в това имаше нещо лошо, но Лумики бе дошла в Прага с изричното намерение да е сама. Не искаше да завързва нови приятелства. Щом момичето отвори уста, Лумики вече бе измислила какво ще каже. Щеше да е нещо кратко, учтиво и студено. Студенината винаги действаше.

Въпреки горещото време обаче, още преди момичето да се доизкаже, по гърба на Лумики плъзна друг вид студенина и накара кожата ѝ да настръхне.

Jag tror att jag är din syster.

„Мисля, че съм ти сестра.“

Аз съм ваша кръв. Аз съм ваша плът. Вие сте моя кръв. Вие сте моя плът.

Ние сме семейство. Ние сме майки и бащи, родители и деца, сестри и братя, лели и чичовци, и братовчеди. В нас тече една кръв и една вяра, която е по-здрава от планините и по-дълбока от моретата. Бог ни създаде като едно семейство, членове на едно свято паство.

Нека всички се хванем за ръце. Братя и сестри, нашето време скоро ще настъпи. Исус ни зове и ние няма да се поколебаем да отвърнем на зова му. Не се боим. Вярата ни е силна.

Вярата ни е бяла като сняг. Тя е чиста и ярка. Не оставя място за съмнения. Вярата ни е като светлината, която ще заслепи грешниците със силата си. Вярата ни ще ги изгори, докато огънят поглъща оголената нива.

Ние сме семейството, което винаги ще бъде едно. Ние сме Святото бяло семейство и търпението ни скоро ще бъде възнаградено.

2

Очите на момичето обходиха масите в кафенето, чадърите и лицата на туристите. Тънките му бледи пръсти галеха стените на чашата с ледена вода, изписвайки черти върху влагата, кондензирана по стъклото. Беше отпило само една малка глътка, докато Лумики изпи две големи чаши заедно с малка чашка черно кафе.

Бяха седнали в прекалено скъпото кафене за туристи в двора на замъка, защото в района нямаше друго приемливо заведение. Мислите на Лумики се въртяха в кръг. Не знаеше как да формулира десетките въпроси, които се блъскаха в съзнанието ѝ, за да им отдели внимание.

– *Jag måste kanske försöka förklara...** – каза или по-скоро прошепна момичето колебливо.

Да, моля, обясни.

Лумики не отвърна нищо, решила да остави момичето да си разкаже историята. Без насочващи въпроси.

– *Jag har... kan jag prata engelska? Min svenska är lite... dålig***.

---

* Май ще трябва да се опитам да обясня (шв.). – Бел. прев.

** Аз... може ли да говоря на английски? Шведският ми е малко... лош (шв.). – Бел. прев.

Разбира се, говори на английски, помисли си Лумики и кимна. Забеляза, че момичето говори със силен чешки акцент. Шведският не му беше роден език, ала явно имаше причина да се обърне към Лумики именно на шведски.

– Казвам се Ленка. На двайсет години съм – каза момичето.

Лумики сведе очи към пръстите му, които не спираха да се движат нервно по стените на чашата с вода. На лявата му ръка, на безименния пръст, имаше плитка следа, сякаш години наред бе носило пръстен, който наскоро бе свалило.

Ленка разказа, че цял живот е живяла в Прага. Живяла с майка си, докато тя не умряла, когато Ленка била на петнайсет. Злополука. Една нощ паднала в реката.

Гласът на Ленка заглъхна. За няколко дълги секунди тя зарея поглед над главите на туристите към църквата, после отново подхвана разказа си.

– Оттогава... за мен се грижат други хора. Сега имам ново семейство.

– Омъжена ли си? – попита Лумики.

Ленка енергично поклати глава.

– Не, не, нищо подобно. Просто добри хора, които ме прибраха у тях. Вярваш ли в добротата?

Въпросът изскочи толкова неочаквано и бе зададен с такава сериозност, че на Лумики ѝ се наложи да отпие глътка кафе, за да забави отговора си.

– Вярвам в добрите дела. И в добрите намерения.

Ленка я погледна право в очите. Лумики не знаеше как да изтълкува изражението ѝ.

Замислено ли бе то, или враждебно? Искаше ѝ се Ленка най-сетне да започне да говори по същество, но не ѝ се

щеше да я припира.

Сякаш прочела мислите на Лумики, Ленка каза:

– Когато бях малка, майка ми не говореше за баща ми, макар че врънкането ми трябва да я е подлудявало. „Ти нямаш баща“, само това повтаряше. Аз знаех, че това не е вярно. Всеки има баща. Когато навърших десет години, тя ми разказа всичко. Единайсет години по-рано, през лятото, се запозна с някакъв турист. Той бил от Финландия и говорел шведски. Казвал се Петер Андершон.

Лумики замръзна отново, въпреки че нажеженият въздух ги обгръщаше като електрическо одеяло. Несъзнателно започна да търси в лицето на Ленка прилики с чертите на баща си. Имаше ли нещо познато в правия, тънък нос? Тъмните вежди? Линията на челюстта? На моменти почти зърваше лицето на баща ѝ да премигва пред това на Ленка, но след секунда трепкащият образ изчезваше.

– Според майка ми връзката им била кратка и страстна. Мъжът имал съпруга във Финландия. Аз съм била грешка, разбира се, но майка ми решила да ме задържи. Не казала нищо на мъжа, тоест на баща ми, поне не и тогава. Чак когато съм навършила две годинки, тя му изпратила моя снимка.

Ленка замлъкна за кратко и жадно отпи от водата си. Лумики имаше чувството, че столът ѝ се клати под нея. Чуваше думите на Ленка, но се затрудняваше да ги осмисли. Баща ѝ имаше и друга дъщеря. Тук. Нейна по-голяма сестра.

– Баща ми искал да се запознаем, но майка ми не му позволила. Години наред пращал писма, картички, снимки, малки подаръчета и пари за двете ни. Тя никога не му отговаряла по никакъв начин и с течение на вре-

мето писмата започнали да идват все по-рядко. Накрая съвсем спрели. Майка ми ми разказа за баща ми, но не и за писмата. Аз сама ги намерих, когато бях на дванайсет. Майка ми ги беше скрила в една кутия в гардероба зад чаршафите. Успях да ги разгледам само за няколко минути, преди тя да се появи и да изпадне в ярост. Обвини ме, че я шпионирам. Сграбчи кутията и изпразни съдържанието ѝ в печката, та всичко изгоря. Цяла нощ плаках.

Ленка говореше с равен, тънък глас, но треперенето на ръцете ѝ разкриваше, че никак не ѝ е лесно да разкаже историята. Тя дълго седя безмълвно – явно не знаеше как да продължи.

До тях се беше настанила шумна групичка италиански ученици. Момчетата лочеха кола и се надпреварваха кой ще се оригне по-силно. Една американска двойка се оплакваше на висок глас колко объркващо било да се налага да превръщат еврото в долари и да разберат дали наистина са платили добра цена за нещо. Лумики регистрираше всичко това, но имаше чувството, че звуците долитат някъде отдалеч... като че от друго измерение.

Разказът на Ленка беше като парченце от пъзел, което попадна на мястото си и запълни празнина, която Лумики усещаше, откакто се помнеше. Винаги беше знаела, долавяла, че семейството ѝ крие нещо. Имаше нещо голямо, за което никой не говореше, но понякога изгълваше цялата къща до такава степен, че ѝ ставаше трудно да диша. Напрегнатото поведение на баща ѝ. Тъжните, влажни очи на майка ѝ. Разговорите, които рязко спираха, когато Лумики влезеше в стаята.

И все пак ѝ бе трудно да повярва на подобно нещо за баща си. Петер Андершон беше толкова въздържан човек, така овладян и безупречен. Много хора имаха едно

лице за пред хората и друго за вкъщи. У дома те можеха да изразят мъката, изтощението и съжалението, които всъщност изпитваха. Със семейството си тези хора можеха да се смеят и да се отпуснат. Лумики винаги бе смятала, че баща ѝ има само лице за пред хората. Винаги си беше същият, където и да се намираше. Черупката му бе дебела и здрава.

Възможно ли бе да е изживял страстен роман в Прага? Способен ли беше баща ѝ изобщо на толкова силни емоции? Никога не бе споменавал, че е идвал тук. Странно. Човек би си помислил, че ще я посъветва кои забележителности да посети на всяка цена.

Ленка говореше за един Петер Андершон, когото Лумики не познаваше. Това обаче не значеше нищо. Беше напълно възможно в живота на баща ѝ да има неща, за които Лумики не знаеше. Нима някой от нас може изцяло да опознае друг човек? Дори и хората, които са ни най-близки?

– Когато майка ми умря, реших, че никога няма да науча нищо повече за баща си. Имах само едно име – Петер Андершон, както и това, че живее във Финландия и говори шведски. Името е доста често срещано и не ми помогна изобщо. И тогава те видях.

– Но как разбра? – Лумики не можа да се въздържи да не попита. – Никога не сме се срещали.

За пръв път на устните на Ленка се появи усмивка.

– Преди майка ми да изгори всичко, зърнах твоя снимка. Беше на осем години. Отзад пишеше *Din lillasyster Lumikki*. „Малката ти сестричка Лумики.“ Тази снимка се вряза в съзнанието ми до най-малката подробност. Когато те видях, веднага те познах. Толкова си приличаш със снимката. Но исках да се уверя, затова те следях.

Надявам се, че не ми се сърдиш.

Лумики поклати глава. Докато го правеше, осъзна, че не е съвсем сигурна какво точно отрича.

Знаеше само, че нищо вече няма да е същото.